

26.3.2020

Älyverkkoforum / 6. kokous

Aika: 26.3.2020 klo 12.00-14.05

Paikka: Teams -kokous

Osallistujat: Antti Paananen (Energiavirasto, pj. kohtaan 4 asti), Veli-Pekka Saajo (Energiavirasto, pj. kohdasta 5 lähtien), Jori Sääntti (Energiavirasto, sihteeri), Suvi Lehtinen (Energiavirasto), Elina Hautakangas (TEM), Tatu Pahkala (TEM), Risto Lindroos (Fingrid), Riina Heinimäki (ET), Ina Lehto (ET), Pasi Kuokkanen (ElFi), Matts Almgren (Kiinteistöliitto), Marko Silokoski (Rauman energia), Ari Rehnfors (Omakotiliitto), Jukka Kaakkola (KKV), Jari Nykänen (Paikallisvoima)

Kokousmuistio

1. Asialistan hyväksyminen

- Älyverkkoforum hyväksyi esitetyn asialistan

2. Edellisen kokouksen muistion hyväksyminen

- Edellisen kokouksen (3.2.2020) muistio hyväksyttiin

3. Energiaviraston ehdotukset puhtaan energian paketin mukaisten riippumattoman aggregaattorin toimintaan liittyvien vaatimusten täyttämiseksi

Energiaviraston Jori Sääntti esitteli luonnosta Energiaviraston ehdotuksista puhtaan energian paketin mukaisten riippumattoman aggregaattorin toimintaan liittyvien vaatimusten täyttämiseksi.

Luonnoksen nähtiin kehittyvän hyvään suuntaan.

Keskusteluissa tuotiin esille seuraavia asioita:

- Kantaverkkoyhtiöllä on ehdotuksen mukaisesti iso vastuu vaatimusten täyttämässä. Ehdotuksessa tulisi korostaa myös jakeluverkkojen osuutta tulevassa kehitystyössä. Jos kantaverkkoyhtiö veloitetaan lainsäädännössä tekemään tarkempia ehdotuksia Energiavirastolle, tulisi lainsäädännössä edellyttää kantaverkonhaltijalta yhteistyötä jakeluverkonhaltijoiden ja markkinaosapuolten kanssa sekä heidän näkemysten huomioimista ehdotuksia laadittaessa, kuten sähkö datahubin osalta.
- Mittausta tulisi miettiä laajempina kokonaisuutena, eikä pelkästään jouston suhteen.
- Tasekorjaukset ja baselinet ovat riippuvaisia Datahubista, joten nämä voidaan ottaa käyttöön vasta kun Datahub on valmis. Tarvitaan myös selkeä prosessi ja tiedonvaihto aggregaattorin vaihdolle.
- Kehitystyön ei pitäisi keskittyä vain Pohjoismaihin, ja Baltian alue tulisi myös huomioida
- Tavoitteena pitäisi olla, että uudet rakenteet eivät riko direktiivin ja asetuksen tavoitteiden mukaisia markkinoiden toimivuutta edistäviä toimintamalleja.

26.3.2020

- Mikäli vähäisen energiaosuuden tuotteille ei tule kompensatiovaatimusta, tulisi määrittää tarkasti, mikä on tarkka raja vähäiseksi tulkittavalle energiamäärälle.

Keskusteluissa nousi esille se, että ratkaisujen koordinointi muiden maiden kanssa on haasteellista tiukassa aikataulussa. Yhteinen malli on joka tapauksessa hyvä tavoite. Kuitenkin harmonisointi ei saisi olla yksinomainen päämäärä hinnalla hyvänsä, vaan toimiva markkinaehtoinen malli on ensisijainen tavoite.

Kompensatioista käydyssä keskusteluissa tuotiin esille myös, että kompensatiot lisäävät monimutkaisuutta ja voivat aiheuttaa virheitä markkinoille. Toisaalta, kompensatio nähtiin tarpeelliseksi myyjälle aiheutuvan tasevirheen korjaamiseksi sekä aggregaattorin myymän energian hankkimiseksi. Forumissa keskusteltiin myös siitä, voivatko riippumattoman aggregaattorin toteuttamat joustot tuoda myös tuloja sähkön myyjälle. Nämä mahdolliset tulot tulisi ottaa myös huomioon kompensatiota suunniteltaessa.

Keskusteluissa nousi myös esille kysymys siitä, miksi vuorokausimarkkinoille ei tulisi Energiaviraston luonnoksen mukaisesti asettaa negatiivisia tarjouksia tulevien joustojen perusteella. Osa forumin jäsenistä näki hyötyjä siinä, että tällaisia tarjouksia voisi jättää. Osa jäsenistä katsoi kuvatun kaltaisten negatiivisten energiatarjousten asettamisen olevan taloudellisesti mahdotonta kompensatiomallilla, eikä sen nähty myöskään tuottavan lisäarvoa markkinoille. Osa forumin jäsenistä kyseenalaisti, miten tämä olisi edes teknisesti mahdollista.

Mahdollisen riippumattoman aggregaattorin ohjaaman joustokohteen kulutusta mittaavan lisä/takamittarin edellyttäminen nähtiin haastavana, sekä taloudellisesti vaikeana toteutustapana. Ns takamittarin osalta nostettiin esille mittarin omistuksen ohella myös, tulisiko sen täyttää mittalaitedirektiivin vaatimukset ja tiedonvaihtokysymykset. Keskustelussa tuotiin esille Älyverkkotyöryhmän näkemys, ettei takamittaria tarvittaisi kustannussyistä. Toisaalta, joustokohteen toteutuneen kulutuksen määrittäminen ja siten myös jouston todentaminen on haastavaa pelkästään nykyistä jakeluverkkoyhtiön käyttöpaikan kokonaiskulutusta mittaavaa mittaria käyttäen.

Ns baselinen osalta keskustelussa tuli esille, että lain tasolla voitaisiin kirjata asiasta yleisesti ja tarkemmin menetelmä vahvistettaisiin ns käsikirjassa, jonka Energiavirasto vahvistaisi valvontalain nojalla. Menetelmän tarkempi valmistelu edellyttää yhteistyötä.

Sovittiin, että forumin jäsenet voivat toimittaa kokouksen jälkeen vielä kirjallisia kommentteja ehdotuksesta Energiavirastoon Jori Sänville su 5.4. asti. Sen jälkeen Energiavirasto päivittää luonnoksen ja laittaa sen julkiseen kuulemiseen. Julkisesta kuulemisesta tiedotetaan viraston Internet-sivuilla. Lisäksi forumin jäsenille lähetetään tieto julkisesta kuulemisesta. Tavoite on toimittaa valmis dokumentti ministeriölle toukokuun loppuun mennessä, jotta ehdotus voidaan ottaa huomioon lainsäädäntöä valmisteltaessa.

TEM:n Elina Hautakangas kertoi, että työ- ja elinkeinoministeriön tavoitteena on antaa hallituksen esitys syksyllä ja käynnistää julkinen kuuleminen hallituksen esitysluonnoksesta kesällä. Vielä on avoinna, mitä asioita riippumattoman aggregaattorin toimintaan liittyen kirjataan lakiin, asetukseen tai ns. käsikirjaan.

26.3.2020

4. Paikallisten energiayhteisöjen mittaustietojen käsittely taseselvityksessä ja taseselvitysjakson sisäinen netotus sekä seuraavan sukupolven mittauslaitteistojen toiminnalliset vaatimukset

TEM:n Elina Hautakangas esitteli ministeriössä valmisteilla olevia taseselvitystä ja mittausta sekä mittauslaitteistojen ja mittaustietoja käsittelevien järjestelmien toiminnallisia vaatimuksia koskevien valtionneuvoston asetusten muutoksia. Muutoksilla pyritään edistämään paikallisten energiayhteisöjen toimintaa ja selvennetään taseselvitysjakson sisäistä netotusta sekä määritetään vaatimukset seuraavan sukupolven mittauslaitteistoille.

- Sähkönkulutuksen ja tuotannon taseselvityksen sisäinen netotus jakeluverkossa uudistuu.
 - Jakeluverkkotasolla tuotanto ja kulutus lasketaan yhteen taseselvitysjakson sisällä.
 - Yhteenlaskettu määrä joko tuotannon tai kulutuksen mittausaikasarjaan.
 - Tuotantolaitteistojen rajana on 100 kVA
 - Netotus toteutettaisiin datahubissa 1.6.2022 alkaen.
- Hyvityslaskenta toteutetaan jakamalla yhdessä tuotettu sähkö usealle sähkökäyttöpaikalle taseselvityksessä ja laskutuksessa.
 - Tarvitaan tarkka määrittely paikalliselle energiayhteisölle. Koskisi yhden kiinteistön tai kiinteistöryhmän sisällä tapahtuvaa toimintaa
 - Keskustelussa korostettiin, että energiayhteisön jäsenten väliset jakosuhteet tulisi olla selvillä etukäteen
 - Hyvityslaskenta toteutettaisiin datahubissa 1.6.2022 alkaen. Sitä ennen jakeluverkonhaltijat voisivat tarjota palvelua verkossaan oleville paikallisille energiayhteisöille omilla järjestelmillään.
- Mittauslaitteiden toiminnallisuuksien määrittelyllä on yhteneväisyyttä aggregoinnin tarpeiden kanssa.
- Mittauslaitteille on asetettu toiminnallisuusvaatimuksia
 - Mittauslaitteen keräämä tieto tulee voida lähettää vähintään joka kuudes tunti luentajärjestelmään.
 - Mittauslaitteistossa tulee olla kuormanohjausrele, tietyn poikkeuksin
 - Kuormanohjaustoiminnan tulee toteuttaa ohjaus 6 tunnin kuluessa käskystä.
- Keskusteluissa nousi esille kysymys siitä, tarkoittaako vaatimus sitä, että mittaustieto pitäisi laittaa Datahubiin joka kuudes tunti.
 - TEM/Hautakangas: Säädöksen on tarkoitus olla erillinen asetusta uusien mittareita koskien, jolloin siinä ei tulisi säätämään muuta kuin mittareita koskien. Tarkoitus on toki, että tiedonvaihtovaatimus tulee samaan sykliin, mutta asetusta itsessään koskee vain mittareita ja verkonhaltijan mittauksia. Vaatimus laittaa tiedot Datahubiin on joka tapauksessa tulossa, mutta ei tässä yhteydessä.

TEM:n suunnitelmissa on laittaa asetusalunokset julkiseen kuulemiseen lähiaikoina.

Kokouksen puheenjohtaja Antti Paananen joutui poistumaan kokouksesta klo 13:58. Puheenjohtajana toimi kohdasta 5 lähtien Energiaviraston Veli-Pekka Saajo.

5. Älyverkkoforumin seuraava kokous

- Seuraava kokous pidetään 7.5.2020 etäkokouksena klo 13-16. Sihteeri päivittää kokouksutsun ja lähettää linkin Teams-kokoukseen.
- Teemat kokoukseen tarkentuvat myöhemmin

26.3.2020

- CEER:n DS WG on valmistelemassa dokumenttia kulutusjoustosta. Dokumentissa pohditaan sitä, miten jakeluverkkoyhtiö voisi hankkia joustoa kilpailuttamalla tai jonkinlaisen markkina-alustan kautta. Veli-Pekka Saajo esittelee paperia seuraavassa kokouksessa. varaa mahdollisuuden esitellä tätä tilaisuudessa.

6. Muut asiat

- CEER on tavannut komissiota ja keskustellut kulutusjoustosta ja aggregaattoreista. Energiaviraston Veli-Pekka Saajo raportoi lisää seuraavassa kokouksessa.
- Energiateollisuus kertoi keskustelleensa komission kanssa tulevista verkkosäännöistä ja verkkosääntöihin valmistautumisesta. Flexibility-verkkosäännön käyttöönottoehdotus on vuosi 2022 mutta valmistelun käynnistäminen odottaa Unionin sähkökauppa-asetuksen nojalla perustettavan EU DSO -elimen virallisen toiminnan aloittamista. Komissio odottaa kommentteja lähettämäänsä kyselyyn verkkosäännöistä 14.5.2020 mennessä.

7. Kokouksen päättäminen

- Puheenjohtaja päätti kokouksen 14:05